

هدفمندی شطرنجی

علیرضا سیدی

وضعیت پیرامون ترسیم‌نموده و برنامه‌های عملیاتی برای آن را مشخص و بصورت مداوم کنترل نماید.

نکته مهم در تعیین اهداف سازمانی انتخاب صحیح اهداف با توجه به تحلیل بازار و رقبا، مشخص کردن زمان، مجری، منابع، هزینه و تعیین شاخص به منظور اندازه‌گیری میزان دستیابی به اهداف است.

سازمان‌دهی

هر بازیکن با توجه به قانون شطرنج می‌تواند شاه را با بهره‌جویی از تمامی مهره‌ها محصور و تهدید نماید، مسلماً در این بازی برنده کسی خواهد بود که از حرکت مهره‌ها به نحو مطلوب‌تری استفاده نماید.

مدیران نیز برای نیل به اهداف خود باید با مهیا نمودن امکانات و منابع لازم و نیز استفاده بهینه از آنها بستر مناسب برای رسیدن به اهداف را آماده کنند. در این زمینه طراحی نمودار سازمانی، تعیین مسئولیت‌ها، شرح وظایف، شناخت فرآیندهای سازمان، تعیین منابع اجرای فرآیندهای سازمانی، دستورالعمل‌های اجرای هر فرایند و پایش شاخص‌های اندازه‌گیری اثربخشی

اهمیت ویژه‌ای دارد. <<<

سالیان دراز است که از بازی شطرنج بعنوان بهترین بازی فکری یاد می‌شود، با توجه به قوانین و حرکت مهره‌های آن می‌توان به پیچیدگی‌های تازه‌ای درباره این بازی پی برد.

در این مبحث با نگاهی متفاوت سعی شده است درس‌هایی از علم مدیریت یافت، درس‌هایی که در این بازی شیرین در ارتباط با علم مدیریت می‌توان آموخت و آن‌ها را بکار بست.

هدفمند بودن حرکت

هدف یک شطرنج باز از بازی، مات کردن حریف مقابل در کنار یک نرمش فکری است. برای هر مهره حرکتی با هدف گسترش بازی، تأمین امنیت شاه و آرایش مهره‌ها برای حمله یا دفاع تعریف شده است.

مدیر یک سازمان تولیدی یا خدماتی

نیز می‌بایست اهداف بلند و

کوتاه مدت خود را

با توجه به

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی



سازید در آن صورت خود را برای پذیرش خسارت سنگینی آماده کنید.

مراقبت از آچمز شدن

آچمز شدن عبارت است از حمله‌ای که علیه شاه توسط طرف مقابل انجام می‌شود و در این حالت شاه یکی از مهره‌های خود (فیل، اسب رخ و یا حتی وزیر) را به اجبار برای محافظت در مقابل خود قرار می‌دهد.

همانند بازی شطرنج که تنها می‌بایست مراقب آچمز شدن بود و از آن گریخت در سازمان‌ها نیز باید به فکر مقابله با این گونه تهدیدها و حوادث غیر مترقبه از جمله تغییرات شرایط بازار، پایان عمر محصول، وضعیت رقبا، نارضایتی و استعفای کارکنان و ... بود و طرح‌های واکنشی با این گونه تهدیدها تهیه شود.

شکست مقدمه پیروزی

همان طور که یک شطرنج باز می‌بایست از شکست‌های خود در بازی ناامید نشده و از آن درس گیرد، در سازمان نیز باید به دنبال علل بروز مشکل بود و با حذف آن‌ها به طور ریشه‌ای موجبات پیروزی را فراهم آورد.

مطمئناً فواید بیشتری برای سازمان به ارمغان می‌آوردند.

پیش‌بینی حرکات بعدی

یکی از مهمترین فنون بازی، بازی خوانی آن است، قبل از هر حرکت می‌بایست حداقل چند حرکت خود و حریف را در ذهن بررسی و تجزیه و تحلیل کرد و سپس اقدام به بازی نمود.

مدیران نیز باید قبل از اخذ هر تصمیمی پیامدهای آن را تحلیل نموده و با توجه به عواقب آن تصمیمی را اتخاذ نمایند.

پرهیز از حرکات اضافی

در شطرنج بازی با مهره سفید یک مزیت محسوب می‌شود زیرا یک حرکت از مهره سیاه پیش بوده و قدرت تهاجم را در اختیار دارد، در بازی باید مراقب هر حرکت بود تا این مزیت را حفظ کرده و با استفاده از آن بازی حریف را به دست گرفت.

در محیط رقابتی نیز اگر مدیران حرکت اضافی از جمله پذیرش تولید محصول بدون تقاضا، اخراج کارکنان مؤثر و ... را داشته باشند برای تضعیف سازمان گام برداشته و چه بسا بازار را به رقبا واگذار خواهند کرد.

گسترش توأم با تفکر

در بازی شطرنج به منظور استفاده از تمامی مهره‌ها می‌بایست آن‌ها را به خانه‌هایی انتقال و گسترش داد که قابلیت حمله، دفاع و مانور بیشتری را داشته باشند، حال اگر این گسترش بدون اندیشه باشد موجبات از دست دادن بازی را فراهم می‌آورد.

در محیط کار نیز گسترش منابع سازمان از جمله ساختمان‌ها، تأسیسات، تجهیزات و نیروهای انسانی بدون در نظر گرفتن کیفیت، نوع و میزان خروجی آن‌ها به اتلاف منابع، کاهش بهره‌وری سازمان و افزایش قیمت تمام شده محصولات یا خدمات منجر می‌شود.

مهره‌ها با تفکر گرفتن

گرفتن مهره‌های حریف در بازی شطرنج یک مزیت محسوب می‌شود. در برخی موارد حریف به منظور تخریب سد دفاعی و کشاندن مهره‌ها به سمت دیگر اقدام به فدا کردن مهره‌ها می‌کند و در قبال آن برتری مورد نظر خود را به دست می‌آورد.

به شما نیز در یک محیط کاری پیشنهاد تولید یک محصول جدید و یا ارائه یک خدمت جدید می‌شود که اگر نسنجیده و بدون امکان‌سنجی آن را بپذیرید و در عمل نتوانید خواسته‌های مشتریان را برآورده



هدایت مهره‌ها

به منظور مات کردن حریف کفایت تمام مهره‌ها را به گونه‌ای کنار هم قرار دهید که ضمن پشتیبانی آنها از یکدیگر خانه‌های حرکت شاه حریف مسدود گردد، بدیهی است که شما بدون تعامل مهره‌ها با یکدیگر به پیروزی نخواهید رسید. (کار گروهی و درک هدف توسط همه)

در یک سازمان نیز اگر کارکنان واحدهای مختلف سرگرم فعالیت‌های خویش باشند و در یک راستا هدایت نشوند سازمان به اهداف خویش نایل نخواهد شد.

برنامه‌ریزی

مسلماً بدون برنامه‌ریزی و تنها با جواب دادن بازی حریف، شما به پیروزی نخواهید رسید.

برنامه‌ریزی در علم مدیریت نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و مدیران به خوبی می‌دانند که بدون برنامه‌ریزی به هیچ هدفی نخواهند رسید.

پایش و کنترل

در بازی شطرنج برنامه‌ای که در ذهن شما برای مات کردن حریف مقابل ترسیم می‌شود مرتباً با توجه به حرکات تدافعی و تهاجمی حریف می‌بایست تغییر کند و گرنه با همان برنامه اولیه نیل به هدف ممکن نیست.

در علم مدیریت نیز برنامه‌های تنظیم شده برای دستیابی به اهداف می‌بایست در دوره‌های منطقی کنترل و در صورت نیاز به هنگام شود، همچنین عوامل عدم اجرای برنامه شناسایی و با تعریف اقدامات اصلاحی مؤثر، رفع شود.

حفظ مهره‌ها

از فنون مهم بازی شطرنج حفظ مهره‌ها است بدین ترتیب که هر مهره دارای ارزشی نسبی است که بسته به موقعیت بازی متغیر است.

نیروهای انسانی هر سازمان نیز با توجه به مسئولیت‌ها و فعالیت‌های محوله دارای ارزش نسبی هستند. فراهم کردن منابع و زمینه‌های لازم برای اجرای مطلوب امور محوله، نشان دادن توجه و اهمیت شما به فعالیت کارکنان، فراهم ساختن بستر رشد و خلاقیت پرسنل و بکارگیری روش‌های انگیزشی از جمله تکنیک‌های مؤثر در حفظ نیروهای سازمان هستند.

حمایت مهره‌ها

اگر مهره سرباز با حمایت و هدایت شما به انتهای صفحه شطرنج برسد تبدیل به مهره ارزشمندی چون وزیر می‌شود.

توجه داشته باشید که در یک سازمان نیز اگر نیروهای انسانی به طور مناسبی از طریق سیستم‌های آموزشی و انگیزشی رشد پیدا کنند،

